

«فرهیختگان» آموزش عالی عراق را بررسی می کند

خیز عراق برای جهش علمی؛ فرصت بزرگ دیپلماسی علمی ایران

این تهدیدات، جو عمومی جامعه نیز باعث فرار مغزها می شد به گونه ای که در سال های گذشته بسیاری از دانشمندان را به سمت مهاجرت سوق داد. بدیهی است که جایگزین کردن بسیاری از این استعدادها بسیار دشوار است. همین موضوع باعث شده که اشخاصی با شایستگی های کمتر جایگزین این افراد شوند و در نتیجه مانع اجرای وظایف دانشگاه ها باشند.

آموزش عالی عراق نیازمند اصلاحات

کارشناسان و اساتید دانشگاهی معتقدند که با اجرای سیاست های موثر اصلاحی و تامین مالی نظام آموزش عالی، این نظام می تواند در درازمدت نقش به سزایی در تحکیم و تقویت توسعه اقتصادی و ایجاد صلح و ثبات در عراق ایفا کند چرا که نظام آموزش عالی موثر و پویا می تواند بسیاری از مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این کشور را حل کند و در نتیجه مبانی دموکراسی و حقوق بشر را در کشور تقویت کند. با وجود مبانی صحیح نظام آموزش عالی و دانشگاهی عراق، اما تحریم های اعمال شده توسط سازمان ملل متحد علیه این کشور در سال ۱۹۹۰، بعد از حمله کویت و نیز سیاست های اشتباه همزمان با به قدرت رسیدن نظام بعث در این کشور منجر به تضعیف نظام دانشگاهی عراق شد. اشغال عراق در سال ۲۰۰۳، دانشگاه های این کشور را نیز در حالت بسیار بدی قرار داد که نتیجه جنگ و غارت در این کشور بود و نشان داد که بازسازی در عراق به هزینه های بالغ بر میلیون ها دلار نیاز دارد. این مبلغ نیز به زیرساخت ها منحصر نمی شود، بلکه دانشگاه های عراق که کمبود سرمایه و بودجه برای تجهیز به آخرین منابع و کتاب های درسی در همه زمینه ها دچار هستند. از دیگر مسائلی که در حال حاضر دانشگاه های عراق را تحت تاثیر قرار داده است، علاوه بر ضعف تربیت و آموزش بسیاری از مدرسان و عدم پویایی در انتقال دانش و عدم تشویق دانشجویان به تولید علم، سیستم مدیریت مرکزی و شیوه های قدیمی و روتین در مدیریت به شمار می رود. این در حالی است که جامعه بین الملل تلاش های مختلفی را برای احیای آموزش عالی در عراق از طریق کمک های مالی، همکاری ها و اقدام های مشترک و به اشتراک گذاشتن تجربیات، شروع کرده است. اما با این وجود دانشگاه های عراق همچنان نیاز مبرمی به برنامه اصلاحات جامع دارد تا بتواند پویایی و سرزندگی سابق خویش را بازیابد و نقش پیشگامانه خود را در بازسازی کشور و بهبود اوضاع اقتصادی ایفا کند.

دانشگاه های عراق در رتبه بندی های جهانی

بررسی وضعیت دانشگاه های عراق در نتایج به دست آمده موسسات رتبه بندی دانشگاهی در جهان نشان می دهد که برای مثال در رتبه بندی سال ۲۰۲۰ تایمز از نظر تعداد دانشگاه ها ۲ دانشگاه از عراق مورد ارزیابی قرار گرفته است. این در حالی است که در رتبه بندی CWUR نام هیچ یک از دانشگاه های عراق دیده نمی شود. اما براساس رتبه بندی سایمگون از دانشگاه های خاورمیانه، عراق در جایگاه ششم و پس از رژیم صهیونیستی، مصر و عربستان سعودی قرار دارد.

از آنجایی که اجرای تحقیق و توسعه، بدون وجود کارشناسان و متخصصان دانشگاهی کار بسیار دشواری است، به نظر می رسد که عراق برای جبران خسارت هایی که طی سال های جنگ متوجه نظام آموزش عالی این کشور شده است، باید سیاست های کارآمدی برای استقلال بیشتر دانشگاه های این کشور در پیش بگیرد تا دانشگاه ها بتوانند تصمیمات مهم و سرنوشت ساز مدیریتی اتخاذ کنند. کارشناسان بر این باورند که کیفیت دانشگاه ها مبتنی بر ایده ها و افکار جدیدی است که قابلیت تغییر و تحول سیاسی را دارد یا این وجود تحقیق و توسعه تنها راهبردی است که می تواند زمینه ساز خلق ایده و افکار جدید، جذب اساتید دانشور و برجسته، رقابت با دانشگاه های سراسر دنیا و حل مشکلات داخلی توسط دانشگاه های این کشور شود.

خود دارد که شامل مجتمع «کرمه علی»، «باب الزبیر» و مجتمع دانشکده پزشکی «البردانیه» است. این دانشگاه همچنین مجهز به کتابخانه های بزرگ و سایت بیمارستانی است.

دانشگاه ها و عراق جنگ زده

با وجود دانشگاه های بزرگ و مهمی که در عراق وجود دارد اما جنگ های پیاپی در این کشور، فرصت چندانی برای پیشرفت نظام آموزش عالی نگذاشته است و اکنون پس از گذشت حدود دوهزار سال حمله آمریکا به عراق، دانشگاه های این کشور همچنان به دنبال جبران آسیب های مخرب جنگ، تحریم ها و همچنین اثرات منفی برجای مانده از زمان دیکتاتوری های گذشته است. در دوره تنش های مذهبی بین سال های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷، صدها نفر از اساتید دانشگاه ها در عراق ترور شدند و هزاران نفر از آنان از این کشور گریختند. با توجه به این مشکلات، دانشگاه های عراق برای اصلاح متدهای دانشگاهی و حفظ کارمندان و بهبود سیستم ها و روش های آموزشی، به شرکای بین المللی خود چشم دوخته اند.

با وجود اینکه دولت عراق مبالغ هنگفتی برای اعطای طرح های بورسیه و بهبود سطح آموزش از طریق ارسال هزاران دانشجوی آموزش عالی به خارج از کشور هزینه کرده است تا بتواند کادر آموزشی و تدریسی جدیدی را در کشور تربیت و تقویت کند، اما دانشگاه های عراق همچنان سیاست زده و تحت سلطه حکومت مرکزی هستند و به اصلاحات روش شناختی و سیستماتیک نیاز دارند.

در دوره حکومت حزب بعث تبعیض خاصی علیه اکثریت شیعه اعمال شد که این تبعیض و تفکر سیاسی به پروتکل های سیستم دانشگاهی نیز رخنه کرد. استخدام کارمندان و انتصاب مدیران براساس روابط سیاسی و گرایش های دینی و مذهبی بود و مدارک دانشگاهی و شایسته سالاری در آن هیچ نقشی نداشت. به عنوان مثال یک شخص باید به حزب حاکم وابسته می بود تا به عنوان رئیس دانشگاه منصوب یا در مناصب مهم اداری گماشته شود. پس از انحلال حزب بعث، دانشگاه های عراق آزادی چندانی به خود ندادند. آثار شیفتگی قدرت همچنان پایرجا بود و احزاب سیاسی مختلف تلاش می کردند از راه های گوناگون سلطه خود را دیکته کنند. برای سال های متعددی، نگرانی ها در محافل دانشگاهی ادامه داشت. در دوره خشونت های مذهبی بین سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ بسیاری از متخصصان از طرف تندروها تهدید شدند. در نتیجه

با وجود دانشگاه های بزرگ و مهمی که در عراق وجود دارد

جنگ های پیاپی در این کشور، فرصت چندانی برای پیشرفت نظام آموزش عالی نگذاشته است و اکنون پس از گذشت حدود دو دهه از حمله آمریکا به عراق، دانشگاه های این کشور همچنان به دنبال جبران آسیب های مخرب جنگ، تحریم ها و همچنین اثرات منفی برجای مانده از زمان دیکتاتوری های گذشته اند

برسانند، این اتفاق باعث شد که توانایی و شایستگی های دانشگاه مستنصریه اثبات شود و در نتیجه دولت اجازه داد تا این دانشگاه به صورت مستقل فعالیت خود را ادامه دهد. در سال ۱۹۷۴ دانشگاه مستنصریه به یک دانشگاه رسمی تبدیل شد. این دانشگاه شامل ۱۳ دانشکده است.

مجتمع بزرگ دانشگاهی البصره

سومین دانشگاه مهم و بزرگ عراق، دانشگاه بصره است. این دانشگاه در سال ۱۹۶۴ تاسیس شد و در ابتدای فعالیت خود در ۵ رشته تحصیلی علوم، مهندسی، اقتصاد، حقوق و ادبیات ۸۱۶ دانشجو را پذیرفت. این دانشگاه در طول سال های فعالیت خود بسیار پیشرفت کرده و به یکی از مراکز تحقیقات علمی عراق تبدیل شده است. این دانشگاه هم اکنون دارای ۲۲ دانشکده شامل ۸۳ بخش علمی، ۱۱ دفتر مشاوره و ۱۶ مرکز علمی است که ۱۶ مجله علمی و نشریات علمی را نیز منتشر می کند. این دانشگاه عضو انجمن دانشگاه های عرب و فدراسیون دانشگاه های جهان اسلام است. براساس آنچه دانشگاه بصره برای چشم انداز خود تعریف کرده است می گوید تا نسلی تحصیل کرده در جهت ساختن جامعه متحد عراقی پرورش دهد. این دانشگاه سه مجموعه بزرگ را زیرمجموعه

در. در سال ۱۹۱۰ تعداد دانشجویان این دانشگاه به ۱۱۸ دانشجو رسید. در ابتدا تحصیل در این دانشگاه به زبان ترکی بود اما به تدریج در سال ۱۹۱۳ و به دنبال سیاست جدیدی که استانبول پس از کنفرانس پاریس ۱۹۱۳ در پیش گرفت، تحصیل از زبان ترکی به زبان عربی تغییر یافت. اگرچه این کالج در سال ۱۹۱۴ به دلیل جنگ جهانی اول درهای خود را بست، اما در سال ۱۹۱۹ مجدداً افتتاح شد. با وجود قدمت دانشگاه آل البیت در عراق، دانشگاه بغداد بزرگ ترین دانشگاه این کشور محسوب می شود که در پایتخت عراق، بغداد واقع شده است. این دانشگاه دولتی در اواخر دهه ۵۰ به بودجه دولت عراق تاسیس و ساخته شد. سنگ بنای این دانشگاه ابتدا در سال ۱۹۰۸ گذاشته شد؛ زمانی که دانشکده حقوق و کالج های دیگری که در عراق به صورت متفرقه فعالیت می کردند از جمله خانه عالی معلمان، به صورت یک مجموعه درآمده و دانشگاه بغداد را تشکیل داد. در سال ۱۹۲۷ دانشکده پزشکی داروسازی و مهندسی به دانشکده های دانشگاه بغداد اضافه شد. این دانشگاه در نزدیکی رود دجله واقع شده است. ساختمان های این دانشگاه توسط «آلوتر پوپوس» که یک معمار مشهور آلمانی بود طراحی و به گونه ای ساخته شد که امکان تحصیل ۶ هزار و ۸۰۰ دانشجو را فراهم کند. دانشگاه بغداد در سال ۱۹۸۲ وسعت پیدا کرد و ظرفیت تحصیل ۲۰ هزار دانشجوی دیگر در این دانشگاه فراهم شد. دانشگاه بغداد نخستین دانشگاه عراق است که توانسته متمیزی های موسسه ارزیابی QS را دریافت کند.

فعالیت ۸۷ دانشگاه در عراق

دانشگاه های عراق به چهار قسمت دانشگاه های دولتی، دانشگاه های اقلیم کردستان، دانشگاه ها و کالج های خصوصی تقسیم می شود. منظور از دانشگاه های اقلیم کردستان دانشگاه هایی است که در منطقه کردستان عراق قرار دارد و تحت حاکمیت دولت آن منطقه اداره می شود. علاوه بر این دانشکده هایی در عراق وجود دارد که جزء موقوفات اهل سنت و شیعه است. به طور کلی در داخل عراق ۳۵ دانشگاه دولتی و ۴۵ دانشگاه و کالج خصوصی و ۲ دانشگاه وابسته به هر یک از اوقاف اهل سنت و اوقاف شیعه و ۸ دانشگاه در اقلیم کردستان وجود دارد.

دانشگاه های «آل البیت»، بغداد، المستنصریه، بصره، الموصل، دانشگاه تکنولوژی، دانشگاه کوفه، تکریت، الفداسیه، الانبار، العراقیه، بابل، النهرین، دیالی، کربلا، ذی قار، کرکوک، واسط، میسان، المثنی، سامرا، سومر، القاسم الخضراء، الفلوجه، دانشگاه پزشکی جابرین حیان، دانشگاه نفت و گاز البصره، دانشگاه علوم الکرخ، دانشگاه علوم و تکنولوژی بغداد، دانشگاه دخترانه بغداد، دانشگاه نینوا، الحمدانیه، تلعفر، دانشگاه پلی تکنیک، دانشگاه فنی، دانشگاه فنی الفرات و دانشگاه داروسازی و پزشکی ابن سینا مهم ترین دانشگاه های عراق محسوب می شوند. دانشگاه سلیمانیه، صلاح الدین، دانشگاه آمریکایی سلیمانیه، دهوک، راپرین، زاخو و دانشگاه سوران نیز از مهم ترین دانشگاه های اقلیم کردستان عراق است.

آل البیت؛ اولین دانشگاه عراق

اولین و شاید قدیمی ترین دانشگاه عراق دانشگاه «آل البیت» است که در سال ۱۹۲۴ در بغداد تاسیس شد. این دانشگاه در واقع دانشکده حقوق بود که در سال ۱۹۰۸ در دوره حکومت عثمانی تاسیس شد و تعداد زیادی از دانشجویان را به خود جلب

تاسیس المستنصریه براساس معدل فارغ التحصیلان

پس از دانشگاه بغداد، دانشگاه المستنصریه را می توان دومین دانشگاه بزرگ و قدیمی عراق دانست. نام این دانشگاه از مکتب المستنصریه که در زمان حکومت عباسیان در بغداد در سال ۱۲۳۳ توسط خلیفه المستنصر بالله تاسیس شد، گرفته شده است. در آن زمان، این دانشگاه یک مرکز مهم علمی و فرهنگی بود. این مرکز فرهنگی در سال ۱۹۶۳ و به درخواست انجمن معلمان مجوز تبدیل به یک دانشگاه خصوصی به نام دانشگاه مستنصریه را گرفت، اما در سال ۱۹۶۴ دولت قانونی را تصویب کرد که براساس آن دانشگاه مستنصریه باید با دانشگاه بغداد ادغام می شد. کارکنان دانشگاه در برابر تصمیم دولت مقاومت کردند تا اینکه در سال ۱۹۶۷ تعدادی از فارغ التحصیلان این دانشگاه توانستند تحصیلات خود را با معدل بالا به پایان

گزارش

مراسم اختتامیه مسابقه ملی ایده شو در صنایع غذایی، آرایشی-بهداشتی و دارویی با رویکرد جهش تولید، کرونا و پسا کرونا توسط باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد صفادشت روز گذشته برگزار شد. به گزارش فرهیختگان از بهرامی، دبیر مسابقه و رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد صفادشت پس از رخداد شرایط کرونا مهلت ارسال آثار تمدید شد و رویکرد شرایط موجود به عنوان مسابقه اضافه شد. حدود ۴۰ ایده تا ۵ خرداد ۱۳۹۹ دریافت و در چهار مرحله داوری شدند. مراسم اختتامیه مسابقه ملی ایده شو در صنایع غذایی، آرایشی-بهداشتی و دارویی با رویکرد جهش تولید، کرونا و پسا کرونا توسط باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد صفادشت در محل دفتر ریاست سالن کنفرانس ساختمان ولایت واحد شهر قدس برگزار شد. مراسم اختتامیه و اعلام برندگان در یکم شهریورماه با حضور عبدالله قاسمی پیربلوطی سرپرست واحد، دکتر علی رضا عموغابدینی و رئیس کل مسابقات و رویدادهای ستاد مرکزی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دکتر فریود روزاری معاون دانشجویی باشگاه پژوهشگران جوان ایران، دکتر سجاد صداقت معاون پژوهشی واحد شهر قدس و دکتر زهرا خلیج رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد شهر قدس، دکتر سپیده بهرامی رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد صفادشت، دکتر فاطمه جلاوند رئیس باشگاه پژوهشگران ملارد، دکتر محسن محسنی رئیس مرکز رشد واحدهای گانه شهردقدس، ملارد و صفادشت و داوران مسابقه دکتر فرشته نادری، دکتر مریم مصلحی شاد، دکتر عبدالله قاسمی پیربلوطی و سجاد صداقت به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد. به گفته سپیده بهرامی، دبیر اجرایی و علمی این مسابقات در دوره اول این مسابقات با تمدید و با رویکرد کرونا حدود چهل اثر

آیین پایانی مسابقات ایده شو برگزار شد

مذکور منتخبان در دو زمینه صنایع غذایی همچون آرایشی-بهداشتی و دارویی تعیین و مقرر شد علاوه بر حمایت مرکز رشد از ایده های برتر، سایر ایده ها نیز مورد حمایت مرکز رشد قرار گرفته و اجرا شوند. از جمله حمایت مرکز رشد در پیاده سازی ایده طراحی اپلیکیشن همیار شکوفایی و همچنین تولید نان حجیم حاوی آردشبه غله آمارانت در دستور کار قرار گرفت. در مسابقه ملی ایده شو در جلسه اختتامیه به هر یک از صاحبان ایده های منتخب فرصتی برای ارائه پاورپوینت و گزارش های لازم طرح ایده و پاسخ به پرسش های مطرح شده داده شد. سپیده بهرامی یادآور شد: جوایز برندگان به همراه لوح تقدیر به آدرس برگزیدگان ارسال خواهد شد. براساس نظر داوران برندگان به ترتیب زیر اعلام شدند:

زمینه بهداشتی و دارویی	
۱	فاطمه سبحانی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد شهر قدس
۲	مریم انتشاری نجف آبادی باشگاه آزاد اسلامی واحد نور
۳	نارزین قاسمی ورکی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد شهر قدس
زمینه صنایع غذایی	
۱	امیر اربابی تولید سبزیته گندم و استفاده از آن در محصولات خوراکی دارویی، بهداشتی و آرایشی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد صفادشت
۲	نرجس جنتی ها تولید فیلم دو لبه پلی اتیلن-کتیون آن حاوی اسانس برگ زیتون با استفاده از تکنولوژی پلاسما دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم دارویی
۳	زهرا لطیفی سس و چاشنی ماهی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد ساری